

ЕВРОПЕЙСКИ ПАРЛАМЕНТ

2009 - 2014

Документ за разглеждане в заседание

A7-0253/2014

25.3.2014

ДОКЛАД

относно изменение на член 90 от Правилника за дейността на
Европейския парламент относно международните споразумения
(2013/2259(REG))

Комисия по конституционни въпроси

Докладчик: Дейвид Мартин

СЪДЪРЖАНИЕ

	Страница
ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ	3
ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ	5
ПРИЛОЖЕНИЕ – ПИСМО, ИЗПРАТЕНО НА 22 ЯНУАРИ 2014 Г. ОТ КЛАУС-ХАЙНЕР ЛЕНЕ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ, ДО КАРЛО КАЗИНИ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО КОНСТИТУЦИОННИ ВЪПРОСИ	8
ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ЧРЕЗ ПОИМЕННО ГЛАСУВАНЕ	12
РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ	13

ПРЕДЛОЖЕНИЕ ЗА РЕШЕНИЕ НА ЕВРОПЕЙСКИЯ ПАРЛАМЕНТ

относно изменение на член 90 от Правилника за дейността на Европейския парламент относно международните споразумения (2013/2259(REG))

Европейският парламент,

- като взе предвид писмото от 29 януари от председателя на комисията по външни работи и писмото от 13 февруари от председателя на комисията по международна търговия до председателя на комисията по конституционни въпроси,
  - като взе предвид членове 211 и 212 от своя правилник,
  - като взе предвид доклада на комисията по конституционни въпроси (A7-0253/2014),
1. решава да внесе в своя правилник следните изменения;
  2. напомня, че тези изменения влизат в сила на първия ден от следващата месечна сесия;
  3. възлага на своя председател да предаде за сведение настоящото решение на Съвета и на Комисията.

Изменение 1

Правилник за дейността на Европейския парламент
Член 90 – параграф 4

Текст в сила

Изменение

4. На всеки етап от преговорите Парламентът може, въз основа на доклад на компетентната комисия и след като разгледа всички съответни предложения, внесени по реда на член 121, да приеме препоръки и да изисква те да бъдат взети предвид преди сключването на **разглежданото международно** споразумение.

4. На всеки етап от преговорите **и от приключването на преговорите до сключването на международното споразумение** Парламентът може, въз основа на доклад на компетентната комисия и след като разгледа всички съответни предложения, внесени по реда на член 121, да приеме препоръки и да изисква те да бъдат взети предвид преди сключването на **посоченото** споразумение.

Изменение 2

Правилник за дейността на Европейския парламент Член 90 – параграф 5

Текст в сила

5. След приключване на преговорите, но преди подписването на каквото и да е споразумение, проектът на споразумение се представя в Парламента за становище или за одобрение. По отношение на процедурата на одобрение се прилагат разпоредбите на член 81.

Изменение

5. Исканията от Съвета за одобрение или за становище от страна на Парламента се изпращат от председателя до компетентната комисия за разглеждане в съответствие с член 81 или с член 43, параграф 1.

Изменение 3

Правилник за дейността на Европейския парламент Член 90 – параграф 6

Текст в сила

6. Преди да се проведе гласуването за даване на одобрение, компетентната комисия, политическа група или най-малко една десета от членовете на ЕП могат да предложат Парламентът да поиска становището на Съда относно съвместимостта на дадено международно споразумение с Договорите. Ако Парламентът одобри такова предложение, гласуването за даване на одобрение се отлага до произнасянето на становището на Съда¹⁵.

Изменение

6. Преди да се проведе гласуването, компетентната комисия, политическа група или най-малко една десета от членовете на ЕП могат да предложат Парламентът да поиска становището на Съда относно съвместимостта на дадено международно споразумение с Договорите. Ако Парламентът одобри такова предложение, гласуването се отлага до произнасянето на становището на Съда¹⁵.

---

¹⁵Виж тълкуването на чл. 128.

---

¹⁵Виж тълкуването на чл. 128.

ИЗЛОЖЕНИЕ НА МОТИВИТЕ

Становища в контекста на контрола на международните споразумения (член 90, параграф 4 – изменение 1)

С писмо от 29 януари 2013 г. Елмар Брок, председател на комисията по външни работи, обърна внимание на факта, че към момента Правилникът за дейността не позволява на други комисии да представят становища по резолюции, свързани с международни споразумения, въпреки че увеличаването на броя на широкообхватните споразумения, в които търговията е важен елемент, налага да се позволи на комисията по международна търговия да дава принос към оформянето на позицията на Парламента. Той посочи, че член 110, параграф 2 относно изявленията на Комисията, Съвета и Европейския съвет не предоставя такава възможност, тъй като се отнася до предложения за резолюция, внесени от комисия, от политическа група или от най-малко 40 членове на ЕП, по които други комисии не могат да представят становище. Член 90, параграф 4 относно международните споразумения също не би бил подходящ за описаната цел, тъй като той се отнася до текущи „преговори“, което означава, че след приключването на преговорите доклад въз основа на тази разпоредба вече не е допустим. Накрая, член 81, параграф 3 относно процедурата на одобрение не би бил от помощ, тъй като той може да се използва само когато се разглежда „предложение“ от Съвета, а не проект на международно споразумение. Поради това той отправи искане за разглеждане на възможността за изменение на член 110, параграф 2, така че да се позволи представянето на становища от други комисии.

След като разгледа случая, комисията по конституционни въпроси стигна до заключението, че целта да се позволи представянето на становища в контекста на контрола от страна на Парламента на международните споразумения би могла да бъде постигната със сравнително просто изменение на член 90, параграф 4, както се посочва в изменение 1. Чрез разширяване на обхвата на прилагане на тази разпоредба – от времетраенето на преговорите до времетраенето на цялата процедура от началото на преговорите (преди започването на преговорите се прилага член 90, параграфи 1–3) до сключването на споразумението, Парламентът би могъл да се намесва във всеки един момент, за да разясни своята позиция с оглед на одобрението, което се изисква от него. Същевременно други комисии биха могли да бъдат приобщени като подпомагачи комисии или като асоциирани комисии в засилените форми, предвидени в членове 50 и 51. Предлага се член 110, параграф 2 да остане непроменен.

Момент на одобрение от страна на Парламента на международни споразумения, временно прилагане на такива споразумения и ратификация от държавите членки (член 218, параграфи 5 и 6 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС) – изменение 2)

С писмо от 13 февруари 2013 г. Витал Муреира, председател на комисията по международна търговия, отправи искане към комисията по конституционни въпроси да проучи съвместимостта на член 90, параграф 5 относно международните споразумения с Договора за функционирането на Европейския съюз. Понастоящем този член предвижда следното: „След приключване на преговорите, но преди подписването на каквото и да е споразумение, проектът на споразумение се представя в Парламента за

становище или за одобрение“¹. Като има предвид, че член 218, параграф 6 от ДФЕС гласи, че „Съветът, по предложение на преговарящия, приема решение за сключване на споразумението... след одобрение от Европейския парламент в следните случаи: ...“. Следователно Договорът не задължава изрично Съвета да иска одобрението на Парламента, преди да е упълномощил Комисията да подпише от името на Съюза.

Витал Муреира посочи освен това, че е имало случаи, в които разпоредби на търговски споразумения са били приложени временно преди официалното им отнасяне до Парламента за одобрение. Тук възниква въпросът дали това е правилно от правна гледна точка или Съветът трябва да изчака, докато Парламентът одобри въпросното споразумение.

Накрая, Витал Муреира, като се позова на писмото на Елмар Брок от 29 януари 2013 г., обърна внимание на факта, че има случаи, в които се подписват „споразумения със смесен характер“ – споразумения, които трябва да бъдат сключени по едно и също време между трети страни и Съюза, от една страна, и между трети страни и държавите членки, от друга страна, но които Съветът решава да внесе в Парламента за одобрение едва след като процесът на ратификация в държавите членки е почти завършен. Тук отново възниква въпросът дали този начин на работа е съвместим с правото на Съюза.

Комисията поиска становище от Правната служба¹.

Що се отнася до първия въпрос – **одобрение** на международни споразумения, в становището се стига до заключението, че член 218, параграф 6 от ДФЕС не предвижда законово задължение за Съвета да иска одобрението на Парламента, преди да разреши подписването на споразумението. Основната логика е, че член 218 от ДФЕС установява процедура, която се състои от два отделни етапа – подписване и сключване на споразумението, което означава, че Съветът може да вземе решение по подписването независимо от решението по сключването и без се създава връзка между тях.

Що се отнася до втория въпрос – **временно прилагане** на споразумения, в становището се прави извод, че Съветът може да разреши временното прилагане на дадено споразумение по всяко време, след като преговарящият е направил предложение в този смисъл. Член 218 от ДФЕС не задължава Съвета да взема такова решение едва след като Парламентът е дал одобрението си за сключването на споразумението. Това не възпрепятства Парламента да декларира, на всеки етап от процедурата, чрез политическа декларация под формата на препоръка, приета съгласно член 90, параграф 4, както е изменен с изменение 1, че временното прилагане не е уместно, тъй като не е сигурно дали Парламентът ще даде своето одобрение или тъй като дори е вероятно той да откаже да даде одобрение за споразумението. Независимо от това член 91 припомня специалните задължения, които Комисията има съгласно Договорите по отношение на информацията (член 218, параграф 10 от ДФЕС) и които освен това са потвърдени в Рамковото споразумение, а именно да „информира Парламента във възможно най-кратък срок, когато възнамерява да предложи на Съвета временното му прилагане (= на споразумението), като посочва причините за това, освен ако е възпрепятствана поради спешност“ (точка 23 и приложение 3, точка 7). С оглед на тези задължения член 91

---

¹ SJ-0431/13 от 8 август 2013 г.

предвижда специална процедура в пленарно заседание.

Що се отнася до третия въпрос – момент на подписването на **споразумения със смесен характер**, становището признава, че Съветът има право да поиска одобрението на Парламента преди момента, в който споразумението се предава на държавите членки за ратифициране в съответствие със съответните им вътрешни процедури, или в същия този момент. Съветът може също така да изчака, докато тези процедури бъдат приключени в една, в няколко или във всички държави членки. Основната логика тук е, че процедурите, които водят до сключването на международно споразумение от Съюза, от една страна, и от неговите държави членки, от друга, са независими една от друга. По този начин моментът, в който Съветът иска одобрението на Парламента, може да бъде избран въз основа на съображения, свързани с политическите обстоятелства.

Комисията разгледа правното становище и потвърди неговите заключения. Тя зае позицията, че предвид първото заключение изменението на член 90, параграф 5 е наложително, както е формулирано в изменение 2, тъй като, съгласно съдебната практика на Съда на ЕС, Правилникът за дейността на Парламента не може да му предоставя правомощия, които не са изрично признати с нормативен акт или с първичното законодателство¹, така че Парламентът не е в състояние чрез вътрешния си правилник да задължи Съвета да следва практика, което не е предвидена в член 218 от ДФЕС.

По отношение на втория и третия въпрос комисията е на мнение, че не са необходими нито изменение, нито официално тълкуване на член 90, тъй като съответните заключения са повече или по-малко резултат от констатациите във връзка с момента на подписване. И в двата случая, както е посочено по-горе, член 90, параграф 4, както е изменен с изменение 1, дава на Парламента, в хода на цялата процедура по сключване на споразумението, възможността да изрази своята позиция под формата на препоръки въз основа на доклад на компетентната комисия.

Становища на Съда на ЕС (член 90, параграф 6 – изменение 3)

Разглеждането на член 90 вследствие на исканията, отправени от комисията по международна търговия и от комисията по външни работи, разкри, че е необходимо член 90, параграф 6 да бъде поправен. Тази разпоредба действително ограничаваше възможността Парламентът да поиска становище от Съда на ЕС относно съвместимостта на дадено международно споразумение с Договорите до споразумения, по които се изисква одобрението на Парламента, с което се изключват споразуменията, по които се изисква само становище. При все това разпоредбата от Договора, която предвижда правото на Парламента, на Съвета, на Комисията и на държавите членки да получават становище от Съда на ЕС – член 218, параграф 11 от ДФЕС, не съдържа подобно ограничение. Целта на разпоредбата от Договора – да се избегне влизането на международни споразумения на Съюза в стълкновение с първичното право на Съюза, също не дава основания за подобно ограничение.

---

¹ Например решение от 17 януари 2013 г. по съединени дела T-346/11 и T-347/11, Бруно Голниш/Парламент (Сборник 2013 г.).

ПРИЛОЖЕНИЕ – ПИСМО, ИЗПРАТЕНО НА 22 ЯНУАРИ 2014 Г. ОТ КЛАУС-ХАЙНЕР ЛЕНЕ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО ПРАВНИ ВЪПРОСИ, ДО КАРЛО КАЗИНИ, ПРЕДСЕДАТЕЛ НА КОМИСИЯТА ПО КОНСТИТУЦИОННИ ВЪПРОСИ

Относно: **Становище относно изменението на член 90, параграф 5 от Правилника за дейността**

Уважаеми господин Председател,

С писмо от 27 ноември 2013 г.¹ председателят на комисията по конституционни въпроси предложи комисията по правни въпроси да даде становище относно изменението на член 90, параграф 5 от Правилника за дейността на Европейския парламент (Правилник за дейността). С оглед на времевите ограничения настоящото становище е съставено под формата на писмо.

На свое заседание от 21 януари комисията по правни въпроси разгледа въпроса и прие с единодушие, с 22 гласа „за“², следното становище.

I. Изменение на действащия текст на член 90, параграф 5 от Правилника за дейността

Първоначално идеята за изменение на член 90, параграф 5 от Правилника за дейността е предложена с писмо от 13 февруари 2013 г. от председателя на комисията по международна търговия до председателя на комисията по конституционни въпроси³, тъй като комисията по международна търговия е забелязала несъответствие между текста на член 90, параграф 5 и член 218, параграф 5 от Договора за функционирането на Европейския съюз (ДФЕС).

Член 90, параграф 5 от Правилника за дейността, който е част от разпоредбите относно сключването на международни споразумения, гласи следното:

5. След приключване на преговорите, но преди подписването на каквото и да е споразумение, проектът на споразумение се представя в Парламента за становище или за одобрение. По отношение на процедурата на одобрение се прилагат разпоредбите на член 81.

---

¹ D(2013)59655.

² На окончателното гласуване присъстваха: Рафаеле Балдасаре, Себастиан Валентин Боду, Франсоаз Кастекс, Кристиан Енстрьом, Мариел Гало, Джузепе Гаргани, Лидия Йоанна Герингер де Оденберг, Саджад Карим, Клаус-Хайнер Лене, Ева Лихтенбергер, Антонио Лопес-Истурис Уайт, Антонио Масип Идалго, Алайош Месарош, Ангелика Ниблер, Бернхард Рапкай, Евелин Регнер, Франческо Енрико Сперони, Ребека Тейлър, Александра Тайн, Аксел Фос, Сесилия Викстрьом, Тадеуш Звевка

³ D(2013)5817.

Член 218, параграф 5 от ДФЕС гласи следното:

5. Съветът, по предложение на преговарящия, приема решение, с което разрешава подписването на споразумението, както и, при необходимост, временното му прилагане преди влизането му в сила.

Този параграф не разглежда участието на Европейския парламент. Параграф 6 обаче, който касае решението за сключване на споразумението, разглежда одобрението от страна на Европейския парламент или консултацията с него.

Предвид това, че Правилникът за дейността се подчинява на разпоредбите на Договорите¹, комисията по правни въпроси предлага основната разпоредба на член 90, параграф 5 да бъде преформулирана както следва, за да бъде приведена в съответствие с Договорите:

5. След приключване на преговорите проекторешението за сключване на споразумението се представя в Парламента за становище или за одобрение. По отношение на процедурата на одобрение се прилагат разпоредбите на член 81.

II. Осигуряване на парламентарен контрол на международните споразумения в случаите на временно прилагане и на споразумения със смесен характер

При все това въпросът за одобрението на Парламента (или за консултацията с него) във връзка с международни споразумения е по-сложен. Както се отбелязва от комисията по международна търговия, дори ако се приеме за даденост, че одобрението на Парламента (или консултацията с него) настъпва в момента на сключване на споразумението, т.е. след етапа на подписване, в две ситуации възникват проблеми във връзка с демократичната легитимност (като те могат да възникнат и едновременно):

1. когато дадено международно споразумение е подписано и е даден ход на временното му прилагане съгласно член 218, параграф 5, но от Парламента не е било поискано одобрение (нито са били проведени консултации с него) в рамките на разумен срок;

2. когато дадено международно споразумение е споразумение със смесен характер, т.е. трябва да бъде подписано както от Съюза, така и от държавите членки, тъй като обхваща области от изключителната външна компетентност на Съюза и от компетентността на държавите членки, и от Парламента се иска одобрение (или се започват консултации с него) едва след като повечето или всички държави членки са приключили вътрешните си процедури по ратификация.

В първия случай е налице проблем във връзка с демократичната легитимност, тъй като международното споразумение се прилага временно в продължение на по-дълъг срок без одобрението на Парламента. Във втория случай проблемът е, че въздействието на

---

¹ Решение на Съда на ЕС от 21 октомври 2008 г. по съединени дела C-200/07 и C-201/07, Алфонсо Луиджи Мара/Едуардо Де Грегорио и Антонио Клементе (Сборник 2008 г., т. 39)

позицията на Европейския парламент е ограничено, тъй като националните институции са имали възможност първи да изразят своето мнение. Това е особен проблем, тъй като обикновено споразуменията със смесен характер обхващат предимно въпроси, по които Европейският съюз има изключителна външна компетентност, и само в ограничена степен обхващат въпроси, по които държавите членки имат остатъчна компетентност.

а) Временно прилагане

В това отношение комисията би желала да обърне внимание на член 25, параграф 2 от Виенската конвенция за правото на договорите от 23 май 1969 г.¹, който гласи:

2. Ако договорът не предвижда друго или участващите в преговорите държави са се споразумели за друго, временното прилагане на договора или на част от договора по отношение на дадена държава се прекратява, ако тази държава уведоми другите държави, между които договорът временно се прилага, за намерението си да не става страна по договора.

Съгласно член 218, параграфи 5 и 6 от ДФЕС Съветът действително може да вземе решение за временното прилагане на международно споразумение, преди Парламентът да е дал одобрението си. При все това, когато посоченият член се чете във връзка с член 25, параграф 2 от Виенската конвенция, става ясно, че временното прилагане не може да продължава, след като Европейският парламент е възразил срещу международно споразумение, тъй като в международното право това възражение трябва да се разглежда като уведомяване за намерението на Европейския съюз да не става страна по споразумението².

Следователно би било разумно, с цел да се защити ролята на Парламента в процедурата, да се включи разпоредба в член 90, с която да се гарантира, че Парламентът приема позиция по всяко международно споразумение, което се прилага временно, но което не е било внесено за получаване на одобрение (или за консултация) след определен срок. Продължителността на този срок следва да бъде поставена на обсъждане, но комисията счита, че срок от една година би могъл да бъде подходящ.

За целта в член 90 би могло да се добави нов параграф със следния текст:

Ако в срок от една година, след като Съветът е взел решение за подписване и за временно прилагане на дадено международно споразумение съгласно член 218, параграф 5 от ДФЕС, той не е поискал одобрение от Парламента или не се е консултирал с него съгласно член 218, параграф 6 от ДФЕС, Парламентът, по собствена инициатива, заявява своята позиция по посоченото споразумение въз основа на доклад на компетентната комисия.

---

¹ Организация на обединените нации, Виенска конвенция за правото на договорите, 23 май 1969 г., Сборник договори на Организацията на обединените нации, том 1155, стр. 331.

² Както беше случаят с АСТА (Търговското споразумение за борба с фалшифицирането между Европейския съюз и неговите държави членки, Австралия, Канада, Япония, Република Корея, Мексиканските съединени щати, Кралство Мароко, Нова Зеландия, Република Сингапур, Конфедерация Швейцария и Съединените американски щати).

Това решение би имало предимството да прекратява временното прилагане на споразумения, които Парламентът не възнамерява да одобри, и би осигурило своевременното включване на Парламента в процедурата.

б) Споразумения със смесен характер

За да се гарантира позицията на Парламента и в случаите на споразумения със смесен характер и като се има предвид, че в повечето случаи споразуменията със смесен характер касаят въпроси, които са предимно от компетентността на Европейския съюз и по които държавите членки имат само остатъчна компетентност, подобна разпоредба би могла да се добави, за да бъдат обхванати и тези случаи. Такава разпоредба би имала предимството да гарантира, че Европейският парламент не е „последен по важност“, когато става въпрос за одобряване на международни споразумения със смесен характер.

За целта в член 90 би могло да се добави нов параграф със следния текст:

Ако в срок от една година, след като Съветът е взел решение за подписване на дадено международно споразумение съгласно член 218, параграф 5 от ДФЕС, той не е поискал одобрение от Парламента или не се е консултирал с него съгласно член 218, параграф 6 от ДФЕС, Парламентът, по собствена инициатива, заявява своята позиция по посоченото споразумение въз основа на доклад на компетентната комисия.

Това решение би имало предимството да насърчава Съвета да включва Парламента в процедурата на по-ранен етап, както би било подходящо в повечето случаи на споразумения със смесен характер.

***

Надявам се, че настоящото становище, и по-специално предложенията за изменения на Правилника за дейността, ще бъдат от полза за вашата комисия, когато се разглежда въпросът за възможно изменение на член 90, параграф 5.

С уважение,

Клаус-Хайнер Лене

ОКОНЧАТЕЛНО ГЛАСУВАНЕ ЧРЕЗ ПОИМЕННО ГЛАСУВАНЕ

Членове на ЕП, гласували „за“: 23	ALDE : Andrew Duff, Stanimir Ilchev, Anneli Jäätteenmäki ECR : Ashley Fox, Daniel Hannan GUE/NGL : Helmut Scholz PPE : Zdravka Bušić, Carlo Casini, Marietta Giannakou, Constance Le Grip, Andrej Plenković, Tadeusz Ross, Algirdas Saudargas, György Schöpflin, Rainer Wieland S&D : Marino Baldini, Roberto Gualtieri, Enrique Guerrero Salom, David Martín, Sandra Petrović Jakovina, Luis Yáñez-Barnuevo García Verts/ALE : Gerald Häfner, Indrek Tarand
Членове на ЕП, гласували „против“: 1	EFD : Morten Messerschmidt
Въздържали се: 1	NI : Andrew Henry William Brons

РЕЗУЛТАТ ОТ ОКОНЧАТЕЛНОТО ГЛАСУВАНЕ В КОМИСИЯ

Дата на приемане	18.3.2014
Резултат от окончателното гласуване	+: 23 -: 1 0: 1
Членове, присъствали на окончателното гласуване	Andrew Henry William Brons, Zdravka Bušić, Carlo Casini, Andrew Duff, Ashley Fox, Roberto Gualtieri, Enrique Guerrero Salom, Gerald Häfner, Daniel Hannan, Stanimir Ilchev, Constance Le Grip, David Martin, Morten Messerschmidt, Sandra Petrović Jakovina, Tadeusz Ross, Algirdas Saudargas, Indrek Tarand, Luis Yáñez-Barnuevo García
Заместник(ци), присъствал(и) на окончателното гласуване	Marino Baldini, Marietta Giannakou, Anneli Jäätteenmäki, Andrej Plenković, Helmut Scholz, György Schöpflin, Rainer Wieland